

BYGGÐARANNSÓKNASTOFNUN
ÍSLANDS

Þingvallastræti 23
PÓSTHÓLF 211
602 AKUREYRI

SÍMI 463 0570
FAX 463 0997

Alþingi
Erindi nr. Þ 128/1540
komudagur. 6. 3. 2003

www.brsi.is

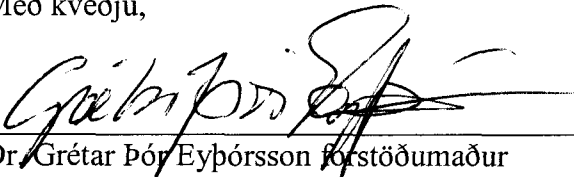
Akureyri 4. mars 2003

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Bygðarannsóknastofnun Íslands sendir hér með frumrit af umsögn sinni um Tillögu til þingsályktunar þskj. 849 - 511. mál.

Skjalið hefur áður verið sent sviðinu á tölvupósti.

Með kveðju,

Dr. Grétar Þór Eypórsson forstöðumaður

BYGGÐARANNSÓKNASTOFNUN ÍSLANDS

UMSÖGN UM TILLOGU TIL ÞINGSÁLYKTUNAR UM RANNSÓKNIR Á
SAMFÉLAGSLEGUM ÁHRIFUM ÁLVERS- OG VIRKJANAFRAMKVÆMDA Á
AUSTURLANDI, ÞSKJ. N49 - 511. MÁL

Iðnaðarnefnd Alþingis hefur með bréfi dags. 18. febrúar 2003 óskað eftir umsögn Bygðarannsóknastofnunar Íslands um tillögu til þingsályktunar um rannsóknir á samfélagslegum áhrifum álvers- og virkjanaframkvæmda, 511. mál. Bygðarannsóknastofnun gerir ekki efnislegar athugasemdir við tillöguna sem slíka.

Það er álit Bygðarannsóknastofnunar að mjög brýnt sé að fylgst verði náið með þeim samfélagsáhrifum sem fyrirhugaðar framkvæmdir á Austurlandi munu hafa – ekki síst í ljósi þess hve mjög hefur verið deilt um hvaða áhrif þessar umfangsmiklu framkvæmdir munu hafa á samfélag og byggð.

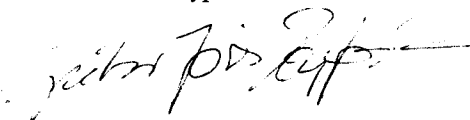
Margt hefur verið rætt og ritað um áhrif fyrirhugaðra stóriðjuframkvæmda á Austurlandi á íslenskt samfélag. Sýnist sitt hverjum um hvort þau áhrif muni verða til góðs eða ills en flestir eru þó á einu máli um að áhrifin verða veruleg. Það sem einkennt hefur umræðu um áhrif fyrirhugaðra stóriðjuframkvæmda á samfélagið er hve fullyrðingar um jákvæð og neikvæð áhrif byggja í raun á veikum grunni. Þetta þarf hins vegar ekki að koma á óvart í ljósi þess hve gögn sem byggja þarf á við mat á mögulegum áhrifum framkvæmdanna eru af skornum skammti. Fullyrða má því að verði ráðist í vandaða rannsókn á áhrifum fyrirhugaðra stóriðjuframkvæmda á Austurlandi er þar um að ræða einstakt tækifæri til að afla upplýsinga sem geta minnkað óvissu um slík áhrif í framtíðinni og geta því orðið komandi kynslóðum dýrmætt veganesti. Þá má leiða að því líkum að niðurstöður slíks verkefnis gætu haft gildi á alþjóðlegum vettvangi.

Í þingsályktunartillögunni er lagt til að Bygðarannsóknastofnun Íslands í samvinnu við Þróunarstofu Austurlands verði falið að framkvæma rannsóknina. Í samningi Háskólans á

Akureyri, Byggðastofnunar og Iðnaðar- og viðskiptaráðuneytis um *Byggðarannsóknastofnun* kemur m.a. fram að hún skuli vera rannsókn- og fræðastofnun á sviði byggðamála. Markmið hennar skuli einkum vera: að treysta þekkingu á búsetu- og byggðamálum, einkum hvað varðar, þróun efnahags- og atvinnumála, búsetu og menningarþátta, mennta og heilbrigðismála auk samgangna. Verkefni sem þetta hlýtur því að teljast falla mjög vel að markmiðunum. Stofnunin starfar í náninni samvinnu við Rannsóknastofnun Háskólans á Akureyri og hefur greiðan aðgang að sérfræðingum RHA sem og öðrum sérfræðingum innan HA. Þess má og geta að undirritaður, forstöðumaður Byggðarannsóknastofnunar, er annar höfundur skýrslu RHA um mat á samfélagsáhrifum Kárahnjúkavirkjunar og var þar jafnframt unnið að gagnaöflun á Austurlandi í samvinnu við ráðgjafafyrirtækið Nýsi sem vann skýrslu um áhrif álvers í Reyðarfirði. Þá má og geta þess að sérfræðingar innan RHA hafa enn víðtækari reynslu af mati á samfélagsáhrifum. Er því ljóst að innan Byggðarannsóknastofnunar er til staðar mikil þekking á aðstæðum á Austurlandi tengdum stóriðjuframkvæmdunum og þá jafnframt góð vitneskja um hvar skóinn kreppir í gagnaöflun. Er slíkt afar mikilvægt ef ekki forsenda fyrir vinnu verkefni það sem lagt er til að ráðist verði í í þingsályktunartillögunni.

Akureyri 4. mars

Dr. Grétar Þór Eypórsson, forstöðumaður Byggðarannsóknastofnunar

BYGGÐARANNSÓKNASTOFNUN
ÍSLANDS